

Bibliografická citace – norma ČSN ISO 690

- norma uvádí prvky, které je třeba uvádět v bibliografických citacích publikovaných monografických a seriálových publikací, kapitol, článků atd. a patentových dokumentů
- stanoví pořadí prvků citace, pravidla transkripce a formální úpravy záznamu
- týká se citací dokumentů publikovaných v tištěné i netištěné formě
- nelze ji použít u rukopisů a nepublikovaných materiálů

I. Prameny informací

- základem je citovaná popisná jednotka – titulní list
- interpunkce se nutně do popisu nereprodukuje
- **zkratky** – křestní jména lze zkrátit na počáteční písmeno – nesmí být znejistěna identita dané osoby
- **velká písmena** – v souladu s pravidly
- **interpunkce** – pro všechny citace v jedné publikaci jednotný systém, každý prvek musí být zřetelně oddělen (tečka, čárka)
- **druh písma** – pro zvýraznění lze využít různé druhy písma nebo podtrhávání

II. Specifikace prvků v bibliografické citaci

1. Primární odpovědnost

- autor
- korporace – např. zprávy komisí, konferenční materiály apod.
- u seriálových publikací – na prvním místě je název
- formální úprava jména – první je příjmení (př. PECINOVSKÝ, Jan)
- u korporace uvádíme jméno tak, jak je uvedeno v prameni, kvalifikátor se uvádí v kulaté závorce za jménem korporativního orgánu – pro upřesnění nebo byla-li by nejednoznačná identita korporace
- 2 nebo 3 jména – uvádí se všechna (př. GREPL, Miroslav a KARLÍK, Petr – lze také GREPL, M. a KARLÍK, P.)
- více jmen – uvádí se nejvíce první 3, další vynecháme – připojuje se zkratka „et. al.“ – v češtině možno použít zkratku „aj.“
- neznámá primární odpovědnost – prvním prvkem citace je název

2. Název

- tak, jak je uveden v prameni
- více než jeden název - zapisujeme ten nejvýraznější, jsou-li stejně výrazné, zapisujeme ten na 1. místě
- podnázev – uvádíme tehdy, považujeme-li za užitečné z hlediska upřesnění nebo identifikace (př. Vypalování CD : rady a postupy)
- zkracování – lze zkrátit, zkrácení nesmí způsobit ztrátu podstatných údajů

3. Podřízená odpovědnost (nepovinný údaj)

- editoři, ilustrátoři, překladatelé – lze napsat za názvem

4. Vydání

- zapisujeme výrazy uvedenými v prameni
- číselné pořadí – arabské číslice

(př. 1. vyd.

Nové rozšíř. vyd.

2. přeprac. vyd.)

- sériálové publikace – údaje co nejúplnější
př.:
1995, roč. 38, č. 5
jaro 2001, roč. 15, č. 1
duben 15, 1989

5. Nakladatelské údaje

- místo a nakladatel jsou nepovinné, rok je povinný údaj
- formální úprava: místo, nakladatel, rok (př. Praha : Grada, 2004)

6. Místo vydání (nepovinné)

- název místa – v jazyce dokumentu, v 1. pádě, v pravopisu pramene
- pro lepší identifikaci místa lze do kulatých závorek uvést název státu, provincie apod.
- více míst – zapisujeme topograficky zvýrazněné místo nebo místo uvedené na prvním místě, nebo všechna v pořadí, v jakém jsou uvedeny v prameni (př. Praha; Brno; Plzeň)
- neznámé místo vydání – vypíšeme slovy např. „místo vydání neznámé“ nebo použijeme zkratku „b.m.“

7. Nakladatel (nepovinné)

- lze uvést ve zkrácené nebo zkratkové formě
- výrazy „a spol.“, „a synové“ vynecháváme
- víc než jeden nakladatel – uvádí se typograficky nejvýraznější nebo ten na 1. místě, nebo mohou být zapsána všechna spolu s místem vydání (př. Praha : Grada; Brno : Atlantis)
- není-li uveden žádný nakladatel, vypíšeme „nakladatel neznámý“ nebo zkratku „b.n.“

8. Datum vydání

- tak, jak je uveden v prameni, arabskými číslicemi
- vydání přesahující rok – zapisují se shrnující data (př. 1956-1968)
- není-li vydávání dosud ukončeno, zapisuje se první datum s pomlčkou (př. 1992-)
- je-li rok vydání neznámý, lze zapsat např. datum tisku nebo odhadnuté datum (př. vytištěno 1989 nebo cca 1989)

9. Rozsah (nepovinný)

- počty stran, listů, svazků apod.
- u netištěných dokumentů – pomocí počtu fyzických částí (př. 3 gramofonové desky)

10. Standardní číslo

- ISBN, ISSN (př. ISBN 80-247-0719-5)
- není povinné u částí a příspěvků v monografických publikacích, u článků v seriálových publikacích

11. Dílčí část

- příspěvky v monografických nebo seriálových publikacích
- uvádíme autora a název příspěvku, pak citace zdrojového dokumentu, uvozená slovem „In“, nakonec lokace příslušným stránkováním

(př. HLINOMAZ, Milan. Klášter premonstrátů Teplá. In *Historický sborník Karlovarská VI.* Karlovy Vary : Státní okresní archiv, 1998, s. 15-37.

12. Soupis bibliografických citací

- uspořádání – abecedně podle prvního prvku nebo v numerické posloupnosti podle uvedení v textu
- u abecedně uspořádaného soupisu, který obsahuje dvě nebo více položek se stejným prvním prvkem, lze nahradit první prvek pomlčkou

př.

ČAPEK, Karel. *Povídky z jedné kapsy*. Reprint původního vydání z roku 1937. Praha : Levné knihy, 2000. ISBN 80-902818-7-7.

-. *Povídky z druhé kapsy*. Reprint původního vydání z roku 1941. Praha : Levné knihy, 2000. ISBN 80-86425-10-X.

- všechny položky se stejným prvním prvkem – např. bibliografie jednoho autora – lze první prvek úplně vynechat – v názvu soupisu jasně vyjádříme tento společný prvek
př.

Bibliografie Karla Čapka

Apokryfy. Praha : Ad. Synek, 1932.

Knihy apokryfů. Praha : Fr. Borový, 1945.

III. Struktura bibliografických citací

1. Monografické publikace

Povinné prvky:

- primární odpovědnost
- název
- vydání
- rok vydání
- standardní číslo (ISBN)

Volitelné prvky: podřízená odpovědnost, nakladatelské údaje (místo a nakladatel), rozsah, edice, poznámky

Příklady:

Prvek:

Primární odpovědnost

Název

Vydání

Nakladatelské údaje (nepovinné)

Rok vydání

Standardní číslo

Příklad:

ČAPEK, Karel

Povídky z jedné kapsy

Reprint původního vydání z roku 1937

Praha : Levné knihy

2000

ISBN 80-902818-7-7

ČAPEK, Karel. *Povídky z jedné kapsy*. Reprint původního vydání z roku 1937. Praha : Levné knihy, 2000.

ISBN 80-902818-7-7.

Prvek:	Příklad:
Primární odpovědnost	PECINOVSKÝ, Jan
Název	Vypalování CD
<i>Podnázev (nepovinný)</i>	radý a postupy
Vydání	1. vyd.
<i>Nakladatelské údaje (nepovinné)</i>	Praha : Grada
Rok vydání	2004
<i>Rozsah (nepovinný)</i>	103 s.
<i>Edice (nepovinná)</i>	Snadno a rychle
Standardní číslo	ISBN 80-247-0719-5

PECINOVSKÝ, Jan. *Vypalování CD : rady a postupy*. 1. vyd. Praha : Grada, 2004. 103 s. Snadno a rychle. ISBN 80-247-0719-5.

2. Seriálové publikace

Povinné prvky:

- název
- odpovědnost
- vydání
- údaje o vydávání (data a/nebo čísla)
- rok vydání
- standardní číslo

Volitelné prvky:

- nakladatelské údaje (místo a nakladatel), edice, poznámky

Prvek:	Příklad:
Název	Historická demografie
Odpovědnost	Sociologický ústav (Akademie věd ČR)
Vydání	
Údaje o vydávání	Č. 27
<i>Nakladatelské údaje</i>	Praha : Sociologický ústav AV ČR
Rok	2003
<i>Edice</i>	
<i>Poznámky</i>	
Standardní číslo	ISSN 0323-0937 ISBN 80-7330-037-0

Historická demografie. Sociologický ústav (Akademie věd ČR). Č. 27. Praha : Sociologický ústav AV ČR. 2003. ISBN 80-7330-037-0
ISSN 0323-0937

3. Část monografické publikace

Prvek:	Příklad:
Primární odpovědnost	HROCH, Miroslav a kolektiv
Název zdrojového dokumentu	Obecné dějiny II
<i>Podnázev</i>	Dějiny novověku
Vydání	1. vyd.
<i>Nakladatelské údaje</i>	Praha : Státní pedagogické nakladatelství
Rok	1989
<i>Edice</i>	Učebnice pro vysoké školy
Lokace ve zdrojovém dokumentu	Kapitola I/1, Anglická buržoazní revoluce a její výsledky, s. 18-32.

HROCH, Miroslav a kolektiv. *Obecné dějiny II : dějiny novověku*. 1. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1989. Učebnice pro vysoké školy. Kapitola I/1, Anglická buržoazní revoluce a její výsledky, s. 18-32.

4. Příspěvek do monografické publikace

Prvek:	Příklad:
Příspěvek:	
Primární odpovědnost	HLINOMAZ, Milan
Název	Klášter premonstrátů Teplá. In
Zdrojový dokument:	
Primární odpovědnost	
Název	Historický sborník Karlovarska VI
Vydání	1. vyd.
<i>Nakladatelské údaje</i>	Karlovy Vary : Státní okresní archiv
Rok	1998
Lokace ve zdrojovém dokumentu	s. 15-37

HLINOMAZ, Milan. Klášter premonstrátů Teplá. In *Historický sborník Karlovarska VI*. Karlovy Vary : Státní okresní archiv, 1998, s. 15-37.

5. Články v seriálových publikacích

Prvek:	Příklad:
Primární odpovědnost	SLADKÝ, Jiří
Název	V kolébce civilizací
<i>Podřízená odpovědnost</i>	Fotografie Jiří Sladký
Název zdrojového dokumentu	Lidé a my
Vydání	
Lokace ve zdrojovém dokumentu:	
- rok, číslo svazku, lokace části	2003, roč. 52, č. 5, s. 20-25

SLADKÝ, Jiří. V kolébce civilizací. *Lidé a my*, 2003, roč. 52, č. 5, s. 20-25.

Elektronické dokumenty nebo jejich části ISO 690-2

Elektronický dokument – dokument v elektronické formě zpřístupňovaný počítačovou technikou

Obecná pravidla pro citaci elektronických dokumentů jsou stejná jako pro tištěné dokumenty (zkratky, psaní velkých písmen, interpunkce, druh písma).

Specifikace prvků v bibliografické citaci elektronických dokumentů je taktéž stejná jako u dokumentů tištěných (primární odpovědnost, úprava jmen, název, podnázev...)

V citaci elektronických dokumentů se objevují navíc tyto prvky:

- **neznámý název** – není-li možné najít název, nahradíme jej několika prvními slovy z dokumentu, po nichž následuje symbol vynechání (...), navíc se zapíše stručný popis obsahu dokumentu, který se zapíše za náhradní název v hranatých závorkách
- u elektronické pošty se místo názvu uvádí „Předmět“ uvedený ve zprávě
- **druh nosiče** – uvádí se v hranatých závorkách po názvu, používáme: [online], [CD-ROM], [magnetická páska], [disk]
- v případě potřeby lze spolu s druhem nosiče specifikovat také druh dokumentu – např. [online databáze] nebo [monografie na CD-ROM] nebo [online elektronický časopis] nebo [elektronická pošta]
- **časové údaje** – je-li elektronický dokument často aktualizován, mohou být časové údaje citace velice přesné – mohou obsahovat den, měsíc, rok a přesný čas, kde je to možné, musí se za datem publikování uvést datum citované aktualizace nebo revize ve stejné formě jako v prameni
- data zapsaná pouze v číselné formě musí být v souladu s ISO 8601 (např. 2002-05-23)
- **datum vydání** se zapisuje tak, jak je uvedeno v prameni
- **datum citování** – datum, kdy byl elektronický dokument skutečně viděn, uvádí se v hranatých závorkách u dokumentů, které mohou podléhat změnám, datu citování předchází slovo „citováno“ např. [cit. 15. dubna 2001] nebo [cit. 2001-05-25]
- **poznámky**:
- *fyzický popis* – uvádí se v poznámce, popisují formát dokumentu nebo počet fyzických jednotek, např. 1 magnetická páska
- *doprovodný materiál* – např. uživatelské příručky, zvukové kazety apod., uvádí se v poznámce a uvozuje se slovy „Doprovodný materiál“
- *požadavky na systém* – např. specifická sestava a model počítače, velikost paměti, požadovaný operační systém, uvozují se slovy „Požadavky na systém“
- **dostupnost a přístupnost** – u online dokumentů, uvozeno slovy „Dostupné v“ a následuje přesný odkaz, např. Dostupné na webových stránkách Krajské knihovny Karlovy Vary < <http://www.knihovna.kvary.cz> >.
-

Prameny informací – základním pramenem je samotná citovaná jednotka. V citaci zaznamenané údaje musejí odkazovat na exemplář dokumentu, který byl viděn nebo užíván při citování.

(např. údaje citované z dokumentu na internetu musí obsahovat název, data, lokaci atd. konkrétní verze, která byla viděna a konkrétní umístění, kde byla tato verze zpřístupněna).

1. Elektronické monografie, databáze a počítačové programy

Povinné prvky:

- primární odpovědnost
- název
- druh nosiče
- podřízená odpovědnost (nepovinný)
- vydání
- místo vydání
- vydavatel
- datum vydání
- datum aktualizace/revize
- datum citování (povinný pro online dokumenty, pro ostatní nepovinný)
- edice (nepovinný)
- poznámky (nepovinný)
- dostupnost a přístup (povinný pro online dokumenty, pro ostatní nepovinný)
- standardní číslo

Nepovinné prvky je doporučeno do citace zahrnout, pokud jsou snadno dostupné.

Př. Články a jiné příspěvky

Primární odpovědnost	Šteinerová, Jana
Název příspěvku	Film, který se zrodil ve Varech, vyhrál lvy
Název seriálové publikace	Karlovarské noviny
Druh nosiče	online databáze
Vydání	1. vyd.
Označení čísla	
Datum aktualizace	08.03.2004; 06:53:07
Datum citování	2004-03-08; 15:47
Lokace v rámci zdrojového dokumentu	ZV20040308000001
<i>Poznámky</i>	
Dostupnost a přístup	TAMTAM.CZ
Standardní číslo	

ŠTEINEROVÁ, Jana. Film, který se zrodil ve Varech, vyhrál lvy. *Karlovarské noviny* [online]. 2004-03-08; 06:53:07 [cit. 2004-03-08; 15:47]. Dostupné v mediální databázi TAMTAM: < <http://www.anopress.cz/> >. Číslo záznamu ZV 20040308000001.